

A rendőrségi személyi állomány felkészítése az integrált határigazgatás feladataira

Preparing police personnel for Integrated Border Management tasks

 BALLA JÓZSEF ¹, ERDŐS ÁKOS ²

¹ ✉ Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszék,
e-mail: balla.jozsef@uni-nke.hu

² Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszék

ABSZTRAKT

Az Európai Unió külső határainak hatékony ellenőrzése és belső biztonságának fenntartása a közösség tagjainak összehangolt fellépésével, vagyis egységes határigazgatási politika alkalmazásával biztosítható. Jelen tanulmány az Európai Integrált Határigazgatás (EIBM) rendszerének, egyes elemei hálózatának és egymásra ható ok-okozati összefüggéseinek az ellenőrzéseket végző rendőri állomány (végrehajtó állomány) számára releváns szempontjait mutatja be. A tanulmány a narratív szakirodalmi áttekintés módszertanával készült. Az összefoglaló tanulmány kitér a schengeni értékelési mechanizmust érintően bekövetkezett változásokra, bemutatja a nemzeti minőségellenőrzési rendszer elméleti megalapozását, magyarországi megvalósítását és annak nemzetközi jelentőségét.

A külső határokon és a tagállamok területén ellenőrzéseket végző rendőri állomány nem csupán végrehajtója, hanem meghatározó szereplője az integrált határigazgatási rendszernek. A tanulmány hozzájárulhat a rendőrök ismereteinek fejlesztéséhez, a megfelelő szakmai döntések meghozatalához, az intézkedések szakszerű végrehajtásához, s mindezekon keresztül a schengeni térség biztonságának növeléséhez.

KULCSSZAVAK

európai integrált határigazgatás, kompenzációs intézkedések, schengeni értékelési mechanizmus, nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus

ABSTRACT

Effective control of the European Union's external borders and the maintenance of internal security can be ensured through coordinated action by the Member States, that is, through the implementation of a unified border management policy. This study presents those aspects of the European Integrated Border Management (EIBM) system, the network of its constituent elements, and their interrelated causal relationships that are relevant to police personnel responsible for carrying out checks (operational personnel). The study was conducted using the methodology of a narrative literature review. The review addresses the changes that have taken place in relation to the Schengen evaluation mechanism and presents the theoretical foundations of the national quality control system, its implementation in Hungary, and its international significance.

Police personnel carrying out checks at the external borders and within the territory of the Member States are not merely implementers of the integrated border management system but also key actors within it. The study may contribute to enhancing police officers' knowledge, supporting the adoption of appropriate professional decisions, and ensuring the professional execution of measures, thereby contributing to strengthening the security of the Schengen Area.

KEYWORDS

European Integrated Border Management, compensatory measures, Schengen Evaluation Mechanism, national quality control mechanism

HIVATKOZÁS

Balla J., & Erdős Á. (2026). A rendőrségi személyi állomány felkészítése az integrált határigazgatás feladataira. *Határrendészeti Tanulmányok*, 23(2), 15–31.

BEVEZETÉS: AZ EURÓPAI INTEGRÁLT HATÁRIGAZGATÁS

Magyarország 2004. május 01-jén vált az Európai Unió tagjává. Az uniós csatlakozást követően, a hazai határigazgatás történetének egyik legjelentősebb mérföldkövét a schengeni térséghez való teljes jogú csatlakozás jelentette (Tanács (EU) 2007/801/EK határozata). 2007. december 21-én megszűnt a határellenőrzés Magyarország szárazföldi schengeni belső határain, majd 2008. március 31-étől a belső légi járatok határforgalom-ellenőrzését is megszüntették.⁶ Ezzel hazánk a schengeni térség teljes jogú tagjává vált, amely nemcsak a személyek szabad mozgásának kiteljesedését eredményezte, hanem a határőrizeti és rendészeti feladatok alapvető átalakulását is maga után vonta. „A határellenőrzés nemcsak a határátkelőhelyeken történő, személyekre vonatkozó ellenőrzéseket és az említett határátkelőhelyek közötti határőризetet foglalja magában, hanem a belső biztonsággal kapcsolatos kockázatok, valamint a külső határok biztonságával kapcsolatos lehetséges veszélyek elemzését is” (Parlament és Tanács (EU) 2016/399 rendelete).

A schengeni belső határokon a határellenőrzés megszüntetése a külső határok fokozott védelmének, valamint az Európai Unió tagállamai közötti együttműködés erősítésének szükségességét helyezte előtérbe. Ennek következtében az integrált határigazgatás olyan komplex szemléletté vált, amely a határőrizeti, rendészeti, migrációs és nemzetbiztonsági feladatok összehangolt végrehajtására épül. Az elmúlt évek biztonsági kihívásai – kiemelten a tömeges migráció, a terrorizmus, valamint a világjárványok – tovább növelték a hatékony határigazgatás és a schengeni rendszer működőképességének jelentőségét (Herczeg, 2022). A releváns forráselemzések során az integrált határigazgatásnak többféle megfogalmazása is fellelhető, attól függően, hogy milyen megközelítésű a téma feldolgozása. Általánosabb értelemben az integrált határigazgatás fogalmát leginkább úgy lehetne nemzeti szinten meghatározni, mint a tagállam kompetens hatósága(i) által történt olyan egységes szemléleten alapuló tevékenységet, amely a meglévő emberi erőforrások, eszközök, technológiák és ismeretek, tudás felhasználásával, az Európai Unió (EU) szabályainak egységes és következetes alkalmazásával, az irányítási és ellenőrzési feladatok realizálásával a magas szintű határbiztonság megteremtésére irányul (Teke, 2006).

A schengeni térség egy olyan szabad mozgást biztosító együttműködési rendszerként is felfogható, amelyben a belső határok ellenőrzésének megszüntetését a tagállamok közötti együttműködés különböző formái ellensúlyozzák. A schengeni térség biztonsága továbbá azon is múlik, hogy a schengeni külső határokon a tagállamok hogyan tudják érvényesíteni az egységes elvek szerinti határellenőrzés végrehajtásának maradéktalan gyakorlati megvalósulását, mivel valamennyi tagállam szolidaritást vállal a többiekkel szemben. Gyakorlatilag a schengeni külső határokkal rendelkező tagállamok a határellenőrzéseik során pl. a beutazási feltételek ellenőrzése során a többi tagállam helyett is elvégzik a vizsgálatot. A belső határok ellenőrzés nélküli átlépésének fenntarthatósága érdekében úgynevezett kiegyenlítő, kompenzációs intézkedéseket kell hozni, amelynek részletszabályait már a Schengeni Végrehajtási Egyezmény⁷ is tartalmazta. A kompenzációs intézkedések rendszere

⁶ Belső légi járat: olyan, kizárólag a tagállamok területéről induló, illetve oda érkező légi járat, amely harmadik ország területén nem szakítja meg az útját (Schengeni határ-ellenőrzési kódex, 2. cikk)

⁷ Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról

ugyanakkor nem tekinthető állandó és változatlan eszköztárnak, hanem a biztonsági környezet, az újonnan megjelenő kockázatok és a technológiai fejlődés hatására folyamatosan bővülő és fejlődő intézkedésrendszert alkot. „A kompenzációs intézkedések olyan közösségi elgondolásokon alapuló gyakorlati megoldások, amelyekkel a biztonsági deficit ellensúlyozható anélkül, hogy azzal a közösségi létből fakadó elvek és szabadságok sérülnének” (Erdős, 2026, 36). A kompenzációs intézkedések közé tartozó főbb tevékenységek:

- a schengeni külső határok egységes elvek szerinti határellenőrzése;
- egységes vízumrendszer (Vízum Információs Rendszer – VIS), és vízumkiadási gyakorlat;
- okmánytanácsadók és migrációs összekötő tisztek delegálása a migrációt kibocsátó, illetve tranzit országokba;
- Schengeni Információs Rendszer (+SIRENE irodák rendszere);
- Európai Határregisztrációs Rendszer (Entry/Exit System – EES);
- Európai Határőrizeti Rendszer (EUROSUR);
- Európai Utasinformációs és Engedélyezési Rendszer (ETIAS);⁸
- határmenti közös járőrszolgálat;
- a szállító vállalatok felelőssége;
- mélységi ellenőrzés (Bartus, 2025a);
- közös kapcsolattartási szolgálat helyek üzemeltetése;
- határon átnyúló megfigyelés;
- határon átnyúló üldözés;
- ellenőrzött szállítás;
- közös nyomozócsoport felállítása;
- fedett nyomozó alkalmazása másik állam területén;
- tanúvédelmi intézkedések.

Az Európai Integrált Határigazgatás (European Integrated Border Management, EIBM) – túlmutatva a nemzeti szinten – az EU külső határainak egységes, összehangolt irányítását jelenti, amelynek alapvető célja a schengeni térség belső határellenőrzés nélküli működésének fenntartása, a magas szintű belső biztonság biztosítása, valamint a személyek szabad mozgásának fenntartása. Az integrált határigazgatás egyidejűleg szolgálja a migrációs folyamatok hatékony kezelését, a határokon átnyúló bűnözés elleni fellépést és a külső határok biztonságának erősítését, az alapvető jogok teljes körű tiszteletben tartása mellett. Az európai integrált határigazgatás az elmúlt években több fejlődési cikluson ment keresztül, elemei folyamatosan kibővültek (Bartus, 2025b).

Az integrált határigazgatás céljainak megvalósítása és az abból származó feladatok teljesítése a tagállamok és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) közös felelősségén alapul. A schengeni külső határok ellenőrzése továbbra is a tagállamok elsődleges feladata, ugyanakkor a Frontex technikai, műveleti és koordinációs támogatást nyújt a közös műveletek, a gyorsreagálású beavatkozások, a kockázatelemzés, a sebezhetőségi értékelések, valamint a visszaküldési műveletek végrehajtása során (Parlament és Tanács (EU) 2019/1896 rendelete).

Az EIBM központi dimenziójának továbbra is a négylépcsős belépés-ellenőrzési modellt kell tekinteni (Council of the European Union, 2009), amelynek egyes elemeit és azok tartalmát Balla (2019) nyomán a következők szerint foglalhatunk össze.

- A harmadik (származási és tranzit) országokban végzett tevékenységek:

Az integrált határigazgatás első és egyben megelőző szintjét a származási és tranzitországokban végzett tevékenységek alkotják. E megközelítés célja, hogy már az EU külső határain kívül csökkentse az illegális migrációt és a határokon átnyúló bűnözés kockázatait. Ennek érdekében

⁸ A tanulmány megjelenésének időpontjában még nem működik, kialakítás alatt van.

kiemelt szerepet töltenek be a tagállamok által delegált okmánytanácsadók és a migrációs összekötő tisztek. Feladataik közé tartozik többek között az úti- és személyazonosító, illetve jogosultságot igazoló okmányok eredetiségének és érvényességének vizsgálata, a migrációs kockázatok elemzése, az információcsere elősegítése, valamint a helyi hatóságokkal történő együttműködés biztosítása. A vízumeljárások során végzett előzetes ellenőrzések szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy a biztonsági kockázatot jelentő személyek már az utazás megkezdése előtt kiszűrhetők legyenek.

– A szomszédos harmadik országokkal való együttműködés:

A határbiztonság fenntartásának egyik alapvető feltétele a tagállamok, valamint a szomszédos harmadik országok határrendészeti szervei, valamint a határforgalomban résztvevő egyéb hatóságok és szervezetek közötti szoros együttműködés (Bartus, 2024a). Ez magában foglalja többek között például a két- és többoldalú megállapodások alapján megvalósuló határmenti közös járőrszolgálatokat, a kapcsolattartási pontok működtetését, a közös kockázatelemzést, a bűnügyi és migrációs információk cseréjét, valamint a közös képzések és műveletek végrehajtását. Az együttműködések alapvető célja a határokon átnyúló bűncselekmények – különösen az embercsempészség, az emberkereskedelem és a szervezett bűnözés – megelőzése és felderítése, továbbá az illegális migrációval kapcsolatos kihívások hatékony kezelése.

– A külső határokon fogantatott intézkedések (alapvetően a határellenőrzés):

Az integrált határigazgatás központi eleme egy jól funkcionáló határellenőrzési rendszer a tagállamok külső határain, amely kockázatelemzésen alapuló, szelektív és differenciált határforgalom-ellenőrzésen és aktív határőrizeti tevékenységen alapul. A határellenőrzés célja az utazási jogosultságok ellenőrzése, a tiltott határátlépések megelőzése, valamint a közrendet és a belső biztonságot veszélyeztető személyek kiszűrése. A határőrizeti feladatok végrehajtását korszerű technikai eszközök, informatikai rendszerek, kockázatelemzési módszerek és a Frontex által nyújtott műveleti támogatás segítik.

– A schengeni térségben végzett egyéb tevékenységek:

Az EIBM nem korlátozódik pusztán a külső határok átlépésének ellenőrzésére, hanem kiterjed a tagállamok belső területén végrehajtott rendészeti és idegenrendészeti intézkedésekre is, amelyek célja a jogszerűtlenül tartózkodó harmadik országok állampolgárainak kiszűrése a mélységi ellenőrzés keretében (Erdős, 2026; Bartus, 2024b). Az illegális migráció, valamint az ahhoz kapcsolódó bűnözési formák nem köthetők kizárólag a határ térségéhez, ezért az ellenük folytatott fellépés összehangolt nemzeti és nemzetközi intézkedéseket igényel. E tevékenységek hozzájárulnak a schengeni térség belső biztonságának fenntartásához és az EU külső határain alkalmazott intézkedések hatékonyságának növeléséhez.

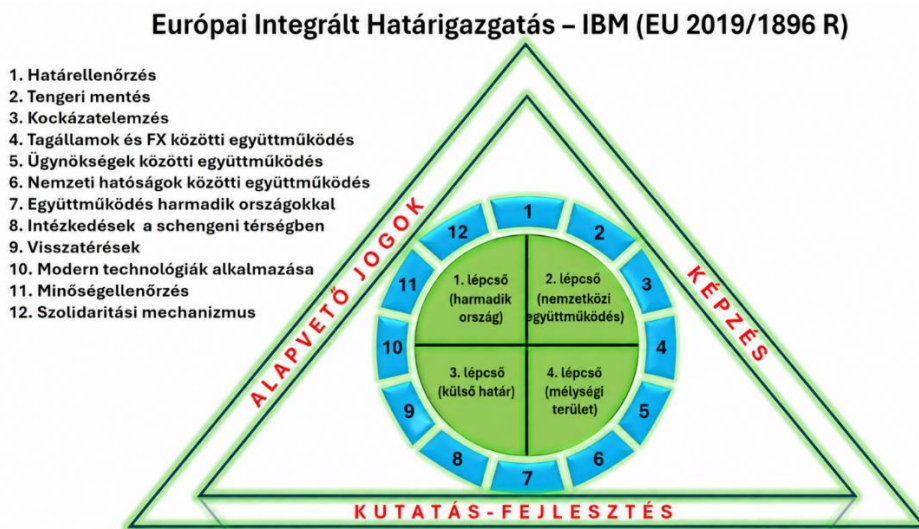
Az EIBM jelenleg hatályos, legújabb változata tizenkét elemből áll, amelyet három, úgynevezett horizontális (átfogó) elem egészít ki (Parlament és Tanács (EU) 2019/1896 Rendelete). Az EIBM rendszerét és annak elemeit az 1. ábra mutatja be. A hatályos közösségi szabályozás az EIBM kapcsán a következő tizenkét tartalmi elemet nevesíti:

1. határellenőrzés, beleértve a jogszerű határátlépések elősegítésével kapcsolatos intézkedéseket és adott esetben: a külső határokon a határokon átnyúló bűnözés – különösen a migránsok csempészése, az emberkereskedelem és a terrorizmus – megelőzésével és felderítésével kapcsolatos intézkedéseket; valamint a kiszolgáltatott személyek és kíséző nélküli kiskorúak azonosítására szolgáló mechanizmusok és eljárások bevezetését, illetve a nemzetközi védelemre szoruló vagy azt kérelmezni szándékozó személyek azonosításával, tájékoztatásával és továbbírányításával kapcsolatos intézkedéseket;
2. a tengeren bajba jutott személyek felkutatására és mentésére, a 656/2014/EU rendelettel és a nemzetközi joggal összhangban indított és végrehajtott műveletek, a tengeri határőrizeti műveletek során előforduló helyzetekben;

3. a belső biztonságot fenyegető kockázatok és a külső határok működését vagy biztonságát esetlegesen érintő fenyegetések elemzése;
 4. információcsere és együttműködés a tagállamok között az EBCG rendelet hatálya alá tartozó területeken, valamint információcsere és együttműködés az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség között, ideértve az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség által koordinált támogatást is;
 5. ügynökségközi együttműködés az egyes tagállamokban a határellenőrzésért vagy a határoknál végzett egyéb feladatokért felelős nemzeti hatóságok, valamint az egyes tagállamokban a visszaküldésért felelős hatóságok között, ideértve a rendszeres információcserét a meglévő információcsere-eszközökön keresztül, beleértve adott esetben az alapvető jogok védelméért felelős nemzeti szervekkel való együttműködést is;
 6. együttműködés az érintett intézmények, szervek, hivatalok és ügynökségek között az EBCG rendelet hatálya alá tartozó területeken, többek között rendszeres információcsere révén;
 7. együttműködés harmadik országokkal az EBCG rendelet hatálya alá tartozó területeken, különös figyelmet fordítva a szomszédos harmadik országokra és azon harmadik országokra, amelyek a kockázatelemzés szerint az illegális bevándorlás származási vagy tranzitországai;
 8. a schengeni térségben a határőrizethez kapcsolódó technikai és műveleti intézkedések, amelyek célja az illegális bevándorlás kezelése és a határokon átnyúló bűnözés elleni küzdelem hatékonyságának javítása;
 9. azon harmadik országbeli állampolgárok visszaküldése, akikkel szemben valamely tagállam kiutasítási határozatot hozott;
 10. csúcstechnológias eszközök, többek között nagyléptékű információs rendszerek alkalmazása;
 11. a határigazgatásra vonatkozó uniós jog végrehajtását biztosító minőségellenőrzési mechanizmus, különösen a schengeni értékelési mechanizmus, a sebezhetőségi értékelés és az esetleges nemzeti mechanizmusok;
 12. szolidaritási mechanizmusok, különösen uniós finanszírozási eszközök.
- A három átfogó horizontális elem, amelyeknek valamennyi alapelemnél (12 elem) érvényesülnie kell, nem más, mint az alapvető jogok, az oktatás és a képzés, valamint a kutatás és innováció.

1. ábra

Az Európai Integrált Határigazgatás rendszere

Forrás: Balla & Vájlók, 2024

A forráselemzések alapján megállapítható, hogy az EIBM nem csupán egy uniós szabályozási és együttműködési rendszer, hanem a mindennapi határrendészeti feladatellátás szakmai keretrendszere. A végrehajtó állomány számára ennek ismerete azért kiemelten fontos, mert a napi szolgálati feladatok – függetlenül azok konkrét tárgyától – nem egymástól elkülönülő intézkedések sorozatát jelentik, hanem egy összehangolt európai rendszer részét képezik. Másként megfogalmazva, a hatósági intézkedések összessége alkotja azt a rendszert, amelynek működését az EIBM alapelvei határozzák meg.

A határellenőrzés, a kockázati profilok felismerése, az információmegosztás, az informatikai rendszerek és technikai eszközök alkalmazása, valamint a statisztikai adatok pontos rögzítése egyaránt hozzájárulnak a schengeni térség biztonságának fenntartásához. A végrehajtó állomány munkája ezért nem kizárólag a határellenőrzési szabályok alkalmazását foglalja magában, hanem azoknak az összefüggéseknek a megértését és gyakorlati érvényesítését is, amelyek a kockázatelemzésen alapuló intézkedéseket, a nemzetközi együttműködést és az egységes szakmai eljárásokat meghatározzák. Az EIBM alapelveinek következetes alkalmazása erősíti a helyzeti tudatosságot és a reagálási képességet, ezáltal növeli a határrendészeti intézkedések hatékonyságát és eredményességét.

Mindezek alapján a végrehajtó állomány szerepe túlmutat az egyes intézkedések végrehajtásán, mert mindennapi tevékenységük közvetlenül hozzájárul Magyarország és a schengeni térség külső határainak biztonságához, a szabad mozgás garantálásához. Ennek érdekében elengedhetetlen az EIBM alapelveinek naprakész ismerete, azok egységes alkalmazása, valamint a feladatvégrehajtás eredményességének, hatékonyságának és megfelelőségének folyamatos értékelése és szükség szerinti fejlesztése.

A SCHENGENI ÉRTÉKELÉSI MECHANIZMUS

Az intézmények hatékony működésének biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy az adott szervezetek, intézmények tevékenységét – az elérni kívánt célhoz igazodó szempontrendszer alapján – folyamatosan értékeljék. A megfelelően, a realitások mentén kialakított ellenőrzés eredményeként feltárható a vizsgált rendszer működése, s ekképpen láthatóvá válik, hogy a szervezet milyen mértékben képes a létrehozása alapjául szolgáló célok elérésére, milyen mértékben teljesülnek a rá vonatkozó jogi és belső normák, a tevékenység összhangban van-

e a meghatározott célokkal, valamint a szervezet tevékenysége mennyire hatékony, gazdaságos, illetve eredményes (Balla et al., 2024). A schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról szóló rendelet 2022. október 01-jén lépett hatályba (Tanács (EU) 2022/922 rendelte). A Schengeni Értékelési és Monitoring Mechanizmus (a továbbiakban: mechanizmus) a tagállamok közötti kölcsönös bizalom erősítését szolgáló értékelési rendszer, amely elősegíti a schengeni szabályok egységes végrehajtását, a hiányosságok feltárását és azok megszüntetését. A korábbi mechanizmus öt éves periodikus felülvizsgálata olyan hiányosságokat állapított meg, amely nem tudta garantálni a szabadság, a biztonság és a jog alkotó schengeni térség biztonságát, ezért az Európai Bizottság új javaslatot fogalmazott meg, amelynek célja az volt, „hogy a mechanizmust hatékonyabbá, stratégiai szempontúvá tegye és jobban felruházza az új realitások és kihívások kezeléséhez szükséges eszközökkel. A javaslat révén továbbá a mechanizmus fokozni fogja a schengeni rendszer helyzetéről folytatott politikai párbeszédet azáltal, hogy középpontba helyezi azokat a területeket, amelyek a schengeni térség egészének működését veszélybe sodorhatják” (Európai Bizottság, 2021, 22).

A rendelet megalkotásának átfogó céljai között szerepelt az ellenőrzés szerepének erősítése, megszervezésének és végrehajtásának egyszerűsítése, az ellenőrzési tevékenység teljes mechanizmusának gyorsítása, az ellenőrzésben résztvevő szakértők felkészítésének és létszámának optimalizálása, valamint az Unió szervek és ügynökségek közötti együttműködés hatékonyabbá tétele.

A módosítás talán legfontosabb célja a folyamatos és schengeni elvek szerinti ellenőrzési tevékenység megvalósítása, amely nem minden tagállam részéről valósult meg az elvárható módon. Korábban jellemző volt az a gyakorlat, hogy a tagállamok csak az előre ismertett schengeni értékelés időpontjára készültek fel, amely nyilvánvalóan nem azonos a folyamatos és magas szintű feladatvégrehajtással. „Az értékelési és monitoringmechanizmusnak átlátható, hatékony és egyértelmű szabályokon kell alapulnia az értékelési és monitoringtevékenységek formájával és módszereivel, a magasan képzett szakértők igénybevételével, valamint az értékelések megállapításainak utókövetésével kapcsolatban” (Tanács (EU) 2022/922 rendelet). A mechanizmus gyakorlati, valós célja tehát nem más, mint annak objektív és pártatlan ellenőrzése, hogy a tagállamok megfelelően alkalmazzák a schengeni vívmányokat, illetve teljesítik-e azok teljes körű végrehajtásának feltételeit, ezáltal biztosítva a schengeni térség hatékony működését és a belső határellenőrzés fenntartását.

A rendeletben „újdonsággként merül fel, hogy különbséget tesz a »ismételt« és az »ellenőrző« látogatás között, így az előbbire a súlyos hiányosságok⁹ felmerülése vagy olyan első alkalommal végzett értékelést követően tett látogatás, amely megállapította, hogy az értékelt tagállam nem teljesítette a schengeni vívmányok alkalmazásához szükséges feltételeket, az utóbbira pedig általánosságban bármely értékelt tagállam cselekvési terve megvalósításának ellenőrzése kapcsán kerülhet sor” (Zsákai & Fábrik, 2022, 39).

Az értékelésnek négy formája lehetséges, úgymint az (1) első alkalommal végzett értékelés, (2) az időszakos értékelés, (3) az előre be nem jelentett értékelés és (4) a tematikus értékelés.

Az előre be nem jelentett ellenőrzés természetesen nem szerepel a tervezett éves vagy a többéves értékelési programokban, mivel erre az ellenőrzésre csak eseti jelleggel kerül sor, alapvetően akkor, ha egy tagállam – az előzetesen rendelkezésre álló információk alapján – szisztematikusan, súlyosan és adott esetben szándékosan megszegi a schengeni joganyagban foglaltak kötelező érvényesítését, ezzel veszélyeztetve a schengeni térség és az ott élők biztonságát. Az előre be nem jelentett látogatásokat főszabály szerint legalább 24 órával

⁹ Általános helyzetértékelés, amely olyan meg nem felelés megállapításán alapul, amely(ek) a schengeni vívmányok hatékony alkalmazásával kapcsolatosak, és amelyek azzal a kockázattal járnak, hogy önmagukban vagy együttesen az alapvető jogok súlyos megsértésének minősülnek, vagy amelyek jelentős negatív hatást gyakorolnak vagy gyakorolhatnak egy vagy több tagállamra és a térség működésére.

korábban be kell jelenteni az érintett tagállamnak. Ettől eltérően a belső határokon végrehajtott előre be nem jelentett látogatásokra előzetes értesítés nélkül kerül sor. A Bizottság szintén mellőzheti az előzetes értesítést, ha megalapozott indokkal feltételezi, hogy a schengeni vívmányok alkalmazása során súlyos alapjogi jogsértésekre kerül sor. Ilyen esetekben az előzetes értesítés az értékelés céljának megvalósulását veszélyeztetné.

Az értékelés során feltárt hiányosságok megszüntetésére az érintett tagállamnak úgynevezett Cselekvési Tervet kell készítenie, amit köteles benyújtani az Európai Bizottságnak és a Tanácsnak.

Az értékelést követő monitoringtevékenységnek három formája van:

- az értékelt tagállam által benyújtott Cselekvési Terv és utókövetési jelentések felülvizsgálata;
- ismételt látogatás;
- ellenőrző látogatás.

Az ellenőrző látogatás keretében alapvetően egy nyomonkövetés, meggyőződés történik azzal kapcsolatban, hogy a Cselekvési Tervben rögzítettek hogyan realizálódnak, időarányosan milyen előrelépés történt a feltárt nemmegfelelőség megszüntetésére. Az ellenőrző látogatás a Cselekvési terv keretei között marad, új hiányosság, javaslat megállapítására nem kerülhet sor csak kivételes esetben, például meg nem felelés megállapítása valamely tevékenység vonatkozásában, amely súlyos hiányosság lehet, de az eredeti ellenőrzés ezt nem fedte fel.

Az ismételt látogatás már a monitoringtevékenységnek egy nyomatékosított formája, mivel ebben az esetben a feltárt súlyos hiányosság megszüntetésére tett tagállami intézkedések gyakorlati megvalósulását vizsgálja a bizottság; vagyis személyesen is meggyőződik a tagállamok előrehaladási jelentéseiben foglaltak teljesüléséről, nem csak beszámolón alapuló adminisztratív ellenőrzést végez.

A mechanizmus a végrehajtó állomány számára nem kizárólag egy külső ellenőrzési rendszer, hanem olyan szakmai visszacsatolási lehetőség, amely a visszajelzések és a legjobb gyakorlatok révén hozzájárul a határellenőrzési tevékenység folyamatos fejlesztéséhez. Az értékelések során feltárt jó gyakorlatok és hiányosságok lehetőséget biztosítanak az eljárások egységesítésére, a képzési igények meghatározására, valamint a schengeni vívmányok következetes alkalmazásának erősítésére. A mechanizmus vonatkozásában minden tagállam célja kell, hogy legyen annak az eljárásrendnek a kialakítása, amely révén folyamatosan feldolgozza, elemzi és értékeli, valamint következtetések levonását követően adaptálja a más tagállamok értékelési jelentéseiben foglaltakat. A végrehajtó állomány számára ez azt jelenti, hogy a mindennapi szolgálatellátás során alkalmazott intézkedések nem csak a jogszabályi előírásoknak kell, hogy megfeleljenek, hanem az értékelési mechanizmus által megfogalmazott szakmai elvárásoknak is.

Az értékelések eredményei ugyanakkor túlmutatnak az adott ellenőrzés keretein, hiszen alapul szolgálnak a nemzeti fejlesztési intézkedések, a képzési programok és a belső ellenőrzési folyamatok kialakításához. A rendszer valódi hozzáadott értéke abban rejlik, hogy elősegíti az egységes szakmai szemlélet kialakulását, erősíti a tagállamok közötti kölcsönös bizalmat, valamint támogatja a schengeni külső határok magas színvonalú és következetes ellenőrzését. Mindezek alapján indokolt olyan nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus működtetése, amely a schengeni értékelések tapasztalatait folyamatosan beépíti a hazai határrendészeti gyakorlatba, biztosítva ezzel a szakmai követelmények egységes érvényesülését és a végrehajtó állomány folyamatos fejlesztését.

NEMZETI MINŐSÉGELLENŐRZÉSI MECHANIZMUS

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/1896 rendelete (2019. november 13.) az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről a 3. cikk k) pontjában egyértelműen megfogalmazza, hogy az európai integrált határigazgatás fontos eleme „a határigazgatásra vonatkozó uniós jog végrehajtását biztosító minőségellenőrzési mechanizmus, különösen a schengeni értékelési mechanizmus, a sebezhetőségi értékelés és az esetleges nemzeti mechanizmusok”.

A Frontex igazgatótanácsának 30/2023. (2023. 09. 20.) határozatával kiadott, az európai integrált határigazgatásra vonatkozó technikai és operatív stratégia végrehajtási tervének minőség-ellenőrzési fejezete több olyan intézkedést is meghatároz, amelyek az európai integrált határigazgatás végrehajtásának és minőségének stratégiai és műveleti szintű folyamatos nyomon követését és tudatosítását, valamint egy átfogó európai minőség-ellenőrzési rendszer kialakítását szolgálják (Frontex, 2023). A tervezett fellépések nemzeti szintjén az Európai Bizottság szakpolitikai dokumentumában meghatározta, hogy: „A tagállamoknak nemzeti minőség-ellenőrzési mechanizmust (nemzeti »schengeniértékelést«) kell létrehozniuk, amely kiterjed a nemzeti integrált határigazgatási rendszervalamennyi részére és funkciójára, illetve az integrált határigazgatásban részt vevő valamennyi hatóságra” (Európai Bizottság, 2022, 31).

A fenti uniós rendelkezések a nemzeti minőségellenőrzési mechanizmusok szükségességét és az európai minőségellenőrzési rendszerhez való kapcsolódásukat rögzítik, azok konkrét felépítését, működési modelljét vagy módszertanát nem határozzák meg. Ebből következően a tagállamok számára lehetőség nyílik arra, hogy saját nemzeti határigazgatási rendszerükhöz, szervezeti struktúrájukhoz és szakmai igényeikhez igazodó minőségellenőrzési mechanizmust alakítsanak ki. A jelen tanulmányban bemutatott magyar modell is ilyen, nemzeti szinten kialakított szakmai megoldás, amelynek működőképessége, hatékonysága és az európai minőségellenőrzési rendszerhez való illeszkedése jelenti annak legfontosabb követelményeit és értékét. A mechanizmusnak ezért nem valamely előre meghatározott uniós modellnek kell megfelelnie, hanem olyan hatékony és megbízható rendszert kell alkotnia, amely képes a nemzeti határigazgatás minőségének objektív értékelésére, a feltárt nemmegfelelőségek kezelésére, valamint eredményeinek a schengeni értékelési és monitoring mechanizmus számára is értelmezhető és elfogadható módon történő bemutatására.

Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája¹⁰ (Stratégia) célként tűzi ki egy olyan nemzeti minőségbiztosítási mechanizmus kidolgozását, amely – összhangban az Európai Bizottság és a Frontex által megállapított értékelési mechanizmusokkal – a határigazgatás valamennyi területére kiterjedően hozzájárul a külső határok biztonságának hatékonyabb szavatolásához (Balla et al., 2026; Herczeg, 2024). A Stratégia mellékletét képező Cselekvési Terv önálló fejezetként foglalkozik a minőségellenőrzési mechanizmus kialakításával, amely biztosítja az EU jogérvényesülés és a schengeni vívmányok megfelelő végrehajtását Magyarországon (Magyarország Kormánya, 2024). Az integrált határigazgatás minőségellenőrzési mechanizmusának elve a segítség és támogatásnyújtás, amely a problémák feltárására, beazonosítására, a helytelen/nem megfelelő gyakorlat megszüntetésére, korrigálására irányul.

A minőség az érdekeltek elégedettségével becsülhető. A határellenőrzés esetén a szolgáltatás minősége a szolgáltatási folyamatban érdekeltek igényeinek a szolgáltatás során történő kielégítése által az érdekelteknek átadott érték, amely az érdekeltek elégedettségével becsülhető.

¹⁰ Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiája 2022-2028 (a Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiájának módosításáról szóló 1299/2024. (IX. 26.) Korm. határozattal elfogadott módosításokkal) (Magyarország Kormánya, 2024).

A Stratégiában rögzített minőségellenőrzés három pillére épül:

- a kialakított schengeni elveknek megfelelő nemzeti gyakorlat figyelemmel kísérése;
- a schengeni értékelések során megállapított hiányosságokra adott válaszok teljesülésének nyomon követése;
- a Frontex sebezhetőségi értékelésében megfogalmazottakra való reagálás.

A vizsgált stratégiai célkitűzések alapján nemzeti minőségellenőrzési mechanizmust indokolt létrehozni, amelybe teljes egészében be kell építeni a sebezhetőségi értékelések során meghatározott ajánlásokra való reagálás követelményeit (Vájlók & Vedő, 2023).

Az EIBM hatékony működésének alapvető feltétele a megfelelő uniós finanszírozás. A jelenleg rendelkezésre álló, a schengeni külső határok erősítését, az integrált határigazgatás támogatását, valamint a közös vízümpolitika fejlesztését célzottan szolgáló európai uniós pénzügyi alap (másnéven: Határigazgatási és Vízümpolitikai Eszköz, HAVE/BMVI) nem csak a technikai fejlesztések, az informatikai rendszerek és a személyi állomány képzésének támogatását biztosítja, hanem lehetőséget teremt a nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus kialakítására és működtetésére is, amely elősegíti az uniós és nemzeti előírások egységes, magas színvonalú végrehajtását.

Az uniós források hatékony felhasználása hozzájárul a schengeni külső határok biztonságának fenntartásához, a tagállamok közötti szolidaritás erősítéséhez, valamint a végrehajtó állomány korszerű szakmai felkészültségének biztosításához (Vedő, 2024a).

A stratégiai célok elérésének elősegítése érdekében az Európai Bizottság 2022. május 17-én BMVI-2021-AG-TF1-NQAM azonosító számmal és „Pályázati felhívás a nemzeti minőségbiztosítási mechanizmus létrehozását és elindítását célzó kísérleti projekt támogatására” címmel pályázatot hirdetett. A felhívás célja a schengeni értékelések során prioritásként kezelt komplex nemzeti határellenőrzési minőségbiztosítási mechanizmusok kidolgozása valamennyi határellenőrzési és határátkelőhely típusra vonatkozóan.

A pályázatot társult kedvezményezett formában, minimum két tagállam részvételével lehetett benyújtani, így a Belügyminisztérium a Pozsonyi Rendőrakadémiával közösen készítette el a pályázati dokumentumot, amely szerint a magyar és szlovák munkacsoportok a feladatokat egymás között megosztva végezték el a minőségbiztosítási mechanizmus részelemeinek kidolgozását (EU Funding & Tenders Portal, 2026).

Ahhoz, hogy az EU schengeni értékelési mechanizmus során a nemzeti integrált határigazgatás minőségellenőrzésének eredményei is figyelembe vehetők legyenek egy nemzetközi szabványon alapuló rendszer kidolgozására volt szükség. A kialakított rendszer megfelelőségét a Nemzeti Akkreditáló Hatóság a 2025. június 30-án indult eljárás keretében részletesen megvizsgálta, majd november 14-én döntött az akkreditált státusz odaítéléséről. Fontos kiemelni, hogy a tanúsítás nem a magyar határigazgatási rendszer szabványos megfelelőségét igazolja, hanem az e rendszer működésének keretében elvégzett elemző, problémafeltáró folyamatok eredményeit tekinti hitelesnek.

Az akkreditált státusz elérésével Magyarország a schengeni tagállamok között elsőként hozott létre nemzetközileg elismert határigazgatási minőségellenőrzési mechanizmust, ezért amennyiben a rendszert más tagállamban is bevezetik, arra kizárólag Magyarország közreműködésével kerülhet sor.

A Bartus és munkatársai (2026) szerint a nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus nem lehet öncélú. A mechanizmus feladata, hogy:

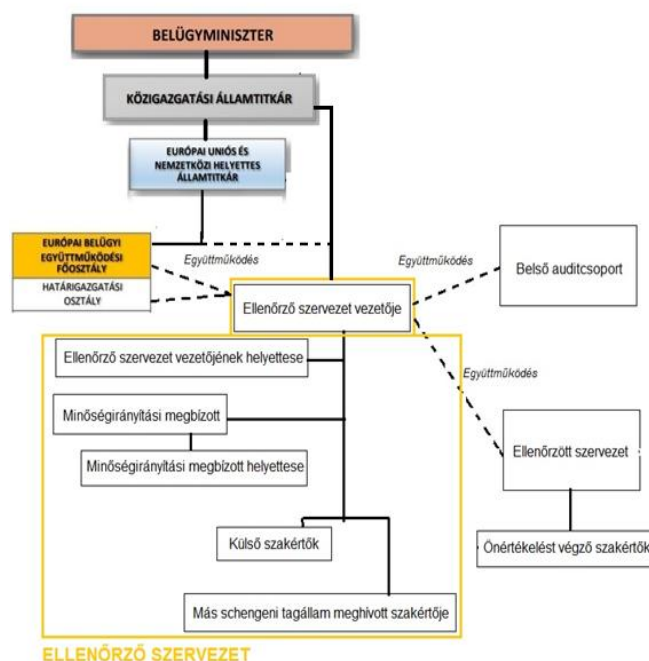
- segítse a schengeni felkészülést és főleg a már elért eredmények szinten tartását;
- támogassa a schengeni értékelés során végrehajtott önellenőrzést és önértékelést;
- biztosítsa a folyamatos megfelelőséget az adott szakmai területen;
- világítson rá azokra a nem megfelelőségekre, amelyek a schengeni vívmányokhoz kapcsolódó szakmai munka során megjelenhetnek;

- nyújtson alternatívákat az esetleges nem megfelelésekre, nem megfelelő eljárások kiküszöbölésére, megoldására, illetve későbbi megakadályozása érdekében;
- azonosan értelmezze minden egyes schengeni tagállam tekintetében a feltárt nem megfeleléseket, nem megfelelések alapproblémáit, ezáltal közös fellépéssel, javaslattevéssel, új alternatívák kialakításával és jó gyakorlatok megosztásával irányítsa a schengeni értékelő mechanizmus fejlődését;
- mutasson rá azokra a problémákra, amelyek generálisan jelentkeznek minden tagállamban és amelyek megoldása a korábbi iránymutatások alapján már nem alternatíva;
- fejlessze közösen azokat az irányokat, amelyek felé a schengeni értékelő ellenőrzésnek is fókuszálnia kell a folyamatos fejlődése során;
- kényszerítse a schengeni értékelő mechanizmus rendszerét, hogy a fejlődéssel párosuló esetlegesen lemaradó területek tekintetében új követelménytámasztás és megoldási javaslatok születhessenek.

A szabványosított minőségellenőrzési rendszer egyik kulcseleme az úgynevezett Ellenőrző Szervezet, amely nem más, mint a határigazgatás nemzeti minőségellenőrzési mechanizmusának rendszer tulajdonosa, annak kidolgozásáért és fenntartásáért felelős szervezet (2. ábra). Az Ellenőrző Szervezet négy fő állandó állománnyal (vezető és helyettese, valamint minőségirányítási megbízott és helyettese), valamint jelenleg négy fő független külső szakértővel működő virtuális szervezet, amelynek működési kereteit a Belügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 12/2022 (VI. 28.) BM utasítás alapján az Európai Belügyi Együttműködési Főosztály biztosítja.

2. ábra

Nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus rendszere

Forrás: Vedó, 2024b

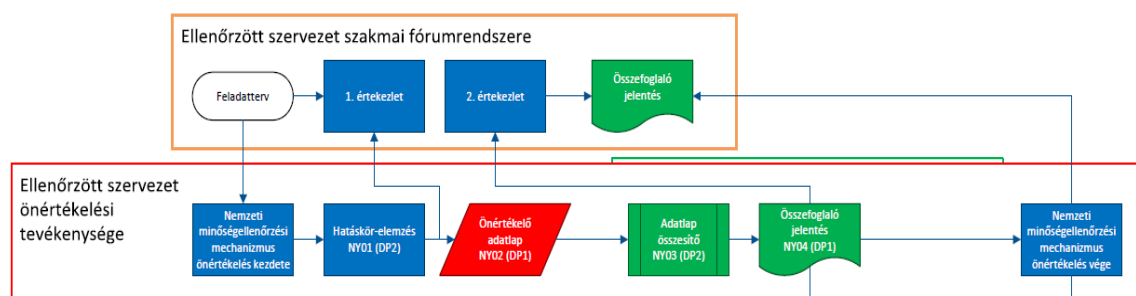
Az akkreditált Ellenőrző Szervezet a nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus folyamatában a következők alapján jár el:

- részt vesz az Ellenőrzött Szervezet előkészítő értekezletén, amit követően az önellenőrzés kezdetét veszi;
- megkezdí az ellenőrző tevékenységét. Ennek során a mechanizmus által kidolgozott adatlapok felvételének folyamatát, a tervezett helyszíneket is jogosult megtekinteni. Nem szakmai ellenőrzést végez, hanem a kidolgozott nemzeti ellenőrzési mechanizmus folyamatának betartását felügyeli;
- az Ellenőrzött Szervezet által felterjesztett dokumentumokat értékeli. Ellenőrző lista alapján a mechanizmus minden lépésének betartását megvizsgálja;
- ellenőrzési jelentést készít a nemzeti mechanizmus betartásáról;
- nem megfelelő eljárás esetén nem megfelelési jelentést készít;
- a jelentéseket megküldi az Ellenőrzött Szerv részére, amely ezt követően, amennyiben szükséges végrehajtja a módosításokat, kiegészítéseket, esetleg ismételt részellenőrzéseket;
- A nemzeti ellenőrzési mechanizmus befejeződik, ezzel az akkreditált Ellenőrző Szervezet tanúsítja, hogy az integrált határigazgatásért felelős Ellenőrzött Szervezet a nemzeti ellenőrzési mechanizmus alapján járt el és hajtotta végre az önellenőrzését.

Az minőségbiztosítási rendszer másik fontos szereplője az integrált határigazgatási tevékenység irányításáért és megvalósításáért felelős intézmény (szerv), vagyis az Ellenőrzött Szervezet (3. ábra).¹¹

3. ábra

Az Ellenőrzött Szervezet tevékenysége

Forrás: Belügyminisztérium (2024)

Az Ellenőrzött Szervezet vezetője a kidolgozott mechanizmus alapján:

- Elhatározza az önértékelés¹² végrehajtását, (előkészítő értekezletet tart) melyre egy feladatmeghatározással intézkedik.
- A feladatterv alapján kezdetét veszi a nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus (önellenőrzés).
- Szakértők bevonásával hatáskör elemzést hajt végre, ennek során megállapítja, hogy mely területeket kell értékelni központi, regionális és helyi szinten.
- A bevont szakértők részére meghatározza az önértékelési adatlapok kitöltését, a szakértők a helyszíni látogatások során szerzett tapasztalatok alapján értékelnek. A helyszíneken a feladatok végrehajtásának megfigyelése, dokumentumok elemzése, valamint személyes

¹¹A megfelelőségértékelés tárgya, a Schengeni Határ-ellenőrzési Kódex szerinti határellenőrzést végző szervezet, amelyre meghatározott követelmények vonatkoznak.

¹² Az ellenőrzött szervezetnek „Az integrált határigazgatás nemzeti minőségellenőrzési mechanizmusa 1:2024” megfelelőségértékelési alrendszer alapján végzett minőségbiztosítási tevékenysége, amelyre vonatkozóan az ellenőrző szervezet a Minőségirányítási Kézikönyv szerinti megfelelőségértékelési tevékenységét végzi az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány alapján.

interjúk készítése történik, ez alapján alakítja ki a szakértő a véleményét és rögzíti annak eredményét az önértékelési adatlapon.

- A keletkezett adatlapokat összesítik.
- Összefoglaló jelentést készítenek a tapasztalatok alapján és ebben az ellenőrzött szervezeti egységek részére feladatokat határoznak meg.
- Az összefoglaló jelentést és az eredményeket felterjesztik az akkreditált Ellenőrző Szervezet részére.

A projekt keretében kidolgozott értékelési szempontrendszer nem önálló dokumentumként került alkalmazásra, hanem közvetlenül meghatározta az önértékelési adatlapok szerkezetét is. Az egyes értékelési szempontok minden esetben ugyanazon logikai sorrendet követik, amelynek elemei a szabályozás, a folyamattírányítás, a szakmai feladatok végrehajtásának biztosítása, a felügyelet, az ellenőrzés, az elemzés-értékelés, valamint a vezetői beavatkozás. Ez a felépítés valamennyi értékelt szakterületen egységesen jelenik meg, ezáltal biztosítva az értékelések összehasonlíthatóságát és következetességét (Bartus & Vedó, 2024; Kakócz & Vedó, 2024).

A rendszer további előnye, hogy az önértékelés eredményei közvetlenül felhasználhatók a megfelelőségértékelési eljárás előkészítése során. Mivel az önértékelés és a külső megfelelőségértékelés azonos szempontrendszerre épül, a szervezetek már saját értékelésük során képesek azonosítani azokat a területeket, amelyek fejlesztést vagy vezetői beavatkozást igényelnek.

A magyar önértékelési rendszer valamennyi értékelési terület esetében ezt az egységes logikai sorrendet alkalmazza. Ez biztosítja, hogy az értékelések során a szakértők minden szervezeti egységnél azonos szempontrendszer alapján vizsgálják a szabályozást, a végrehajtást, a felügyeletet és a vezetői beavatkozásokat.

Az akkreditált keretek között végrehajtott ellenőrzés hozzájárulhat a schengeni értékelések során feltárt hiányosságok alapján tett ajánlások számának csökkenéséhez. A rendszer megfelelő működtetése továbbá a szakterületi problémák folyamatos nyomon követése mellett a fejlesztési források célzott felhasználását és hosszú távon a határellenőrzési feladatok magasabb színvonalú ellátását is lehetővé teszi.

A minőségellenőrzés eredményeit figyelembe kell venni az egyes európai uniós alapok (források) nemzeti szintű felhasználására vonatkozó prioritások megállapítása során. A nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus kialakítása és működtetése hozzásegíti a tagállamokat (ennek megfelelően Magyarországot is) a megfelelő mértékű források későbbi biztosításához.

Jelenleg kizárólag a határellenőrzéshez és az ahhoz kapcsolódó idegenrendészeti tevékenység végrehajtásához kapcsolódóan van kialakítva és akkreditálva a nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus. Jövőbeni feladat, hogy ez a mechanizmus az integrált határigazgatás rendszeréből adódóan minden érintett szervezetre kiterjedjen és az integrált határigazgatás minden egyes elemét érintse. Ehhez viszont jobbító szándékú visszajelzésre lesz szükség a végrehajtó állománytól is jelenlegi mechanizmus gyakorlati megvalósítása során.

A schengeni követelmények hosszú távú és egységes teljesítéséhez nem elegendő a megfelelő szabályozási környezet és a rendszeres értékelés, hanem szükség van a folyamatos fejlesztések szakmai és pénzügyi feltételeinek biztosítására is. A nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus kialakítása lehetőséget teremt arra, hogy a hazai határrendészeti szervek folyamatosan nyomon kövessék a szakmai követelmények teljesülését, értékeli az alkalmazott eljárások eredményességét, valamint a tapasztalatokat visszacsatolják a képzési, szervezési és fejlesztési folyamatokba. Ezáltal biztosítható, hogy a végrehajtás egységes szakmai elvek szerint történjen, és a feltárt hiányosságok célzott intézkedésekkel megszüntethetők legyenek, illetve a stratégia alkotást is támogassák.

Az EIBM hatékony működésének fontos feltétele a megfelelő technikai és infrastrukturális háttér, amelynek megteremtésében meghatározó szerepet töltenek be az Európai Unió pénzügyi eszközei. A rendelkezésre álló források lehetőséget biztosítanak a határellenőrzési infrastruktúra korszerűsítésére, az informatikai rendszerek fejlesztésére, a modern technikai eszközök beszerzésére, valamint a képzési és minőségbiztosítási rendszerek működtetésére. A fejlesztések célja nem önmagában az eszközállomány bővítése, hanem olyan egységes szakmai környezet kialakítása, amely támogatja a határrendészeti feladatok magas színvonalú, következetes végrehajtását és hozzájárul a schengeni külső határok biztonságának fenntartásához.

Az EIBM eredményessége nem kizárólag a jogszabályokon, a technikai fejlesztéseken vagy a nemzetközi együttműködésen múlik, hanem azon is, hogy a szolgáltatást teljesítő állomány mennyire képes ezeket egységes szemléletben, a kockázatok figyelembevételével és a schengeni követelményeknek megfelelően alkalmazni. A végrehajtó állomány nem csupán végrehajtója, hanem meghatározó szereplője az integrált határigazgatási rendszernek. Minden szakszerűen végrehajtott intézkedés, pontos adatkezelés és megfelelő szakmai döntés hozzájárul a schengeni térség biztonságához, valamint a magyar határrendészeti feladatellátás nemzetközi megítéléséhez. A tanulmányban bemutatott ismeretek gyakorlati alkalmazása elősegíti, hogy a szolgáltatást ellátó állomány feladatait egységes szakmai elvek mentén, a folyamatosan változó biztonsági környezethez alkalmazkodva hajtsa végre.

TÁMOGATÁS

A tanulmány, a HAVE_PLUSZ-1.3.2-25-2025-00001 azonosító számú, „A hatékony integrált határigazgatás központosított irányítási struktúrájának létrehozása” című projekt keretében készült az Európai Unió társfinanszírozásával.

ÉRDEKELTSÉGEK

A szerzőknek nincsenek érdekeltségeik.

MI-NYILATKOZAT

A szerzők a tanulmány elkészítése során nyelvi ellenőrzés céljából mesterséges intelligencián alapuló alkalmazást használtak (OpenAI (2026) ChatGPT).

IRODALOMJEGYZÉK

- Balla J. (2019). *A biometrikus adatokat tartalmazó úti és személyazonosító okmányok biztonság növelő hatása a határ-, illetve közbiztonság alakulására*. Dialóg Campus Kiadó.
- Balla J., & Vájlók L. (2024). *Integrált határigazgatás (MA, RHRTM01)*. Oktatási segédanyag, Nemzeti Közszerzői Egyetem Rendészettudományi Kar Határrendészeti Tanszék.
- Balla, J., Vájlók, L., Vedó, A., Kakócz, K., Németh, G., Bartus, G., & Pulics, J. (2024). Önértékelés a határrendészeti szerzői ágban. *Magyar Rendészet*, 24(1), 57–73. <https://doi.org/10.32577/mr.2024.1.4>
- Balla J., Vedó A., Bartus G., Kakócz K., Pulics J., Németh G., Škrinár T., & Holubiczky V. (2026). National quality control mechanism in the field of border management *Belügyi Szemle*, 74(4), 1065-1079. <https://doi.org/10.38146/bsz-ajia-ajia.2026.v74.i4.pp1065-1079>

- Bartus G., Láng I., Pulics J., Slezák R., Vájlok L., & Vedó Attila (2026). *Közös Kézikönyv a határigazgatásra vonatkozó nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus kialakítására*. [Megjelenés alatt].
- Bartus G., & Vedó A. (2024). *Segédlet önértékelést végző szakértők részére (Határrendészet). 2024-NQA-HB-C1. 2. számú függelék. Minőségirányítási Kézikönyv az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány szerint*. [Nem publikált kézirat].
- Bartus G. (2024a). A vasúti határforgalom-ellenőrzés helye az integrált határigazgatásban. In Kovács I. (Szerk.), *Tudományos válaszok a globalizáció változó kihívásaira* (pp. 28–36). Magyar Rendészettudományi Társaság.
- Bartus G. (2024b). A mélységi ellenőrzés szabályozása I. *Határrendészeti Tanulmányok*, 21(1), 5–12.
- Bartus G. (2025a). A mélységi ellenőrzés tartalmi elemzése. *Határrendészeti Tanulmányok*, 22(2), 5–16.
- Bartus G. (2025b): The Evolution of European Integrated Border Management. *Internal Security*, 17(1), 85-105. <https://doi.org/10.5604/01.3001.0055.4510>
- Belügyminisztérium (2024). *A nemzeti minőségellenőrzési mechanizmus jelentősége*. Minősített továbbképzési tananyag (programkód: 3/M/2024/407). BM Rendészeti Vezetőképzési, Továbbképzési és Vizsgaportál.
- Council of the European Union (2009). *EU Schengen Catalogue. External borders control: Return and readmission. Recommendations and best practices*. (Council document 7864/09). Council of the European Union <https://schengen.mai.gov.ro/English/Documente/utile/catutil/Updated%20EU%20Schengen%20Catalogue.pdf>
- Erdős Á. (2026). *Rendészeti mélységi ellenőrzés*. Magyar Rendészettudományi Társaság, <https://doi.org/10.37372/mrttvpt.2026.1>
- Európai Bizottság (2021). *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: A teljeskörűen működő és reziliens schengeni térség kialakítására vonatkozó stratégia [COM(2021) 277 final]*, Európai Bizottság. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52021DC0277>
- Európai Bizottság (2022). *Az európai integrált határigazgatásra vonatkozó többéves stratégiai szakpolitikának az (EU)2019/1896 rendelet 8. cikkének (4) bekezdésével összhangban történő kidolgozásáról*. Szakpolitikai dokumentum [COM(2022) 303 final]. Európai Bizottság, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0303>
- EU Funding & Tenders Portal (2026): Hungarian, Slovak development of quality assurance mechanism on border management (Project ID:101102709) European Commission. https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/projects-details-tr/43251530/101102709/BMVI?order=DESC&pageNumber=1&pageSize=10&sortBy=es_SortDate&programmePeriod=2021%20-%202027&frameworkProgramme=43251530&topicAbbreviation=BMVI-2021-TF1-AG-NQAM
- Frontex (2023). *Management Board Decision 30/2023 adopting the Technical and Operational Strategy for European Integrated Border Management 2023-2027*. European Border and Coast Guard Agency. <https://prd.frontex.europa.eu/document/management-board->

[decision-30-2023-adopting-the-technical-and-operational-strategy-for-european-integrated-border-management-2023-2027/](#)

- Herczeg M. (2022). Az Európai Unió határigazgatási politikája válsághelyzetekben, In Gaál Gy., & Hautzinger Z. (Szerk.), *A rendkívüli helyzetek biztonsági tényezői. Pécsi Határőr Tudományos Közlemények*, 24 (pp. 197–205). Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport, Magyar Rendészettudományi Társaság.
- Herczeg, M. (2024). Minőségellenőrzés a határigazgatásban. *Határrendészeti Tanulmányok*, 21(4), 58–77.
- Kakócz K. Vedó A. (2024). *Segédlet önértékelést végző szakértők részére (Idegenrendészet). 2024-NQA-HB-C1. 1. számú függelék; Formanyomtatvány önértékeléshez. 2024-NQA-CM-F8. Minőségirányítási Kézikönyv az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány szerint.* [Nem publikált kézirat].
- Magyarország Kormánya (2024). *Magyarország nemzeti integrált határigazgatási stratégiája 2022–2028. (a Magyarország Nemzeti Integrált Határigazgatási Stratégiájának módosításáról szóló 1299/2024. (IX. 26.) Korm. határozattal elfogadott módosításokkal) [Kormányzati stratégiai dokumentum].* <https://cdn.kormany.hu/uploads/document/a/a7/a7a/a7aac3d5a319b21e95286ea9feff5bd961448286.pdf>
- Teke A. (2006). A veszélyek kezelése és a határbiztonság, In Hautzinger Z. (Szerk.), *Tanulmányok a "Határellenőrzés a veszélyhelyzetek tükrében" című tudományos konferenciáról* (pp. 65–89). Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoport – Pécsi Tudományegyetem.
- Vájlók L., & Vedó A. (2023). Minőségügy és határellenőrzés európai uniós stratégiai megközelítésben. *Magyar Rendészet*, 23(4), 203–219. <https://doi.org/10.32577/mr.2023.4.11>
- Vedó A. (2024a). „We HAVE a Dream”: A Határigazgatási és Vízumpolitikai Eszköz (HAVE) programjában tervezett fejlesztések helyzete és lehetőségei. *Magyar Rendészet*, 24(3), 155–170. <https://doi.org/10.32577/mr.2024.3.10>
- Vedó A. (2024b). *Szervezeti követelmények. 2024-NQA-HB-C5. Minőségirányítási Kézikönyv az MSZ EN ISO/IEC 17020:2012 szabvány szerint.* [Nem publikált kézirat].
- Zsákai L., & Fábrik O. (2022). Változások az új schengeni értékelési rendelet fényében. *Határrendészeti Tanulmányok*, 19(3-4), 37-45.

Jogsabályok

- Egyezmény a Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaikon ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról
- A Tanács Határozata (2007. december 6.) a schengeni vívmányok rendelkezéseinek a Cseh Köztársaságban, az Észt Köztársaságban, a Lett Köztársaságban, a Litván Köztársaságban, a Magyar Köztársaságban, a Málta Köztársaságban, a Lengyel Köztársaságban, a Szlovén Köztársaságban és a Szlovák Köztársaságban történő teljes körű alkalmazásáról (2007/801/EK).
- Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2016/399 Rendelete (2016. március 9.) a személyek határátlépésére irányadó szabályok uniós kódexéről (Schengeni határ-ellenőrzési kódex)

Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2019/1896 Rendelete (2019. november 13.) az Európai Határ- és Parti Őrségről, valamint az 1052/2013/EU és az (EU) 2016/1624 rendelet hatályon kívül helyezéséről

A Tanács (EU) 2022/922 Rendelete (2022. június 9.) a schengeni vívmányok alkalmazását ellenőrző értékelési és monitoringmechanizmus létrehozásáról és működéséről, valamint az 1053/2013/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről

30/2011. (IX. 22.) BM rendelet, a rendőrség szolgálati szabályzatáról